

N:o 55.

Ank. till Riksd. kansli den 12 april 1889, kl. 3 e. m.

*Utlåtande i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående jord-
afsöndring från kungsladugården Borgholm i Kalmar län.*

(I. A.)

Af det vid ofvanberörda till Riksdagen den 22 nästlidna mars aflåtna proposition (N:o 36) fogade protokoll öfver ecklesiastikärenden inhemtas, att i en af Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Kalmar län med skrifvelse den 12 sistlidne februari till Kongl. Maj:t insänd ansökning lasarett- och kurdirektionen i Borgholm äfvensom af Kalmar läns södra landsting utsedde komiterade anhållit, att ett till utarrenderade kungsladugården Borgholm n:is 1—6 om 5 $\frac{3}{4}$ mantal i Repplinge socken å Öland hörande jordområde, som, af förste landtmätaren J. F. Schuwert år 1888 å karta affattadt, enligt tillhörande beskrifning innehölle en areal af 22,9446 qvadratref. motsvarande 4 tunnland 3,1 kappland, måtte få från kungsladugården för alltid afsöndras och med full eganderätt öfvertagas af landstinget för uppförande derå af nytt lasarett; hvarjemte sökandena hemställt, att den afgäld, som för området kunde vara bestämd, måtte utgå endast under den tid, som återstode af nuvarande arrendatorns arrendetid, med högst 30 kubikfot spanmål för år, och att området derefter finge af landstinget utan afgäld innehafvas.

Jemte ansökningen hade Kongl. Maj:ts befallningshafvande öfverlemnadt infordradt yttrande från kungsladugårdens arrendator Hjalmar Hultenberg, hvilken deri förklarar sig villig att under den återstående arrendetiden till landstinget afstå ifrågavarande jordplan mot en årlig afgäld af 60 kronor; och hade Kongl. Maj:ts befallningshafvande med hänsyn till det afsedda

ändamålet, och då jordområdet utan ringaste olägenhet för brukningen af egendomen kunde undvaras, hemställt, att ansökningen måtte vinna Kongl. Maj:ts bifall, dock med vilkor, hvad beträffande nu löpande arrendeperiod, att landstinget till arrendatorn af kungsladugården i årlig afgäld erlade fordrade 60 kronor.

Efter erhållen befallning att inkomma med utlåtande i ärendet hade domänstyrelsen i skrifvelse den 1 nästlidne mars, med upplysning att arrendet för kungsladugården utginge med 5,400 kronor om året, vidare anført, att då, såsom af handlingarna syntes framgå, förutom den ifrågavarande platsen icke finnes någon för lasaretsbyggnad fullt lämplig plats invid Borgholms stad, och kungsladugården ej genom afsöndringen tillskyndades något men i afseende å brukningen, styrelsen icke hade något att erinra deremot, att platsen för det angifna ändamålet upplätes.

Hvad åter anginge vilkoren för öfverlåtelsen, ansåge domänstyrelsen, att i fall, såsom nu ifrågasatts, öfverlåtelsen komme till stånd utan expropriation, landstinget icke kunde undgå att för rättigheten att tillträda platsen, innan löpande arrendeperioden ginge till ända, till arrendatorn erlägga den afgäld han fordrat, då arrendekontraktet ej innehölle förpligtelse för honom att före arrendetidens slut afstå någon del af den upplåtna jorden; och enär landstinget, som begärt att för tiden efter arrendets utgång få utan någon afgift besitta det ifrågavarande området, icke ens uppgifvit, att landstinget vore i behof af ett sådant understöd från statens sida, ansåge sig domänstyrelsen i detta fall, likasom då styrelsen i förut afgifna utlåtanden yttrat sig öfver likartade anspråk från andra landsting, sakna skäl att tillstyrka bifall till en upplåtelse från statens sida utan ersättning.

Vid den uppmätning, som af landtmätare och gode män företagits å det till afsöndring ifrågasatta området, hade förrättningsmännen jemväl föreslagit årlig afgäld för detsamma, hvilken afgäld med hänsyn till jordens naturliga godhet, dess läge invid Borgholms stad och deraf erhållna värde i förhållande till jord belägen längre från stad samt med afseende å det intrång, som förorsakades kungsladugården, blifvit satt till 45,⁸⁸ kubikfot spanmål, hälften råg och hälften korn. Mot beloppet af den sålunda föreslagna afgälden syntes domänstyrelsen ur synpunkten af statens intresse icke vara något att invända; och hade styrelsen hemställt, att med tillämpning af det förfaringsätt, som i enlighet med kongl. cirkulären den 30 oktober 1874 och den 6 december 1878 hittills vanligen gjorts gällande vid mindre afsöndringar från kronoegendomar, såsom köpeskilling för ifrågavarande område måtte bestämmas det penningebelopp, som motsvarade tjuvu gånger spanmålets värde, beräknadt efter senast fastställda tioåriga medelmarkegångspris till 90 kronor 84 öre, eller således 1,816 kronor 80 öre, samt att landstinget be-

rättigades mot erläggande af denna summa jordområdet öfvertaga den 14 mars 1903, då arrendeperioden för kungsladugården tilländaginge, landstinget öppet lemnadt att dessförinnan, om öfverenskommelse med arrendatorn träffades, området tillträda.

På grund af hvad i ärendet förekommit har Kongl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att medgifva:

att från kungsladugården Borgholm n:is 1—6 om $5\frac{3}{4}$ mantal i Repplinge socken på Öland måtte till plats för nytt lasarett för alltid åt Kalmar läns södra landsting upplåtas ett å en af förste landtmätaren J. F. Schuwert år 1888 upprättad karta utmärkt jordområde af 22,9446 kvadratref med tillträdesrätt den 14 mars 1890 eller derförinnan, om öfverenskommelse mellan landstinget och arrendatorn af kungsladugården träffades, och mot skyldighet för landstinget att nämnda dag i länets ränteri erlägga såsom köpeskilling för jordområdet 1,816 kronor 80 öre, hvarefter arrendatorn egde att under återstående arrendetiden åtnjuta minskning i arrendesumman med af honom fordrade 60 kronor årligen; samt

att nämnda köpeskilling måtte få användas på enahanda sätt, som vore bestämdt i fråga om köpeskillingarna för de hemman och lägenheter, hvilkas försäljning egde rum jemlikt kongl. brefvet den 29 maj 1874.

Efter erhållen remiss har statsutskottet detta ärende till behandling förehaft; och som utskottet icke haft något att erinra emot hvad Kongl. Maj:t i förevarande hänseende föreslagit, hemställer utskottet,

att Kongl. Maj:ts ifrågavarande framställning må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 12 april 1889.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.